

SANATÇI GÜLSÜN ERBİL¹

Asuman SOYLU*

Özet

Sanatçı-Akademisyen Gülsün Erbil; Çağdaş Türk resminde mistisizmi ilk kez kullanmıştır. Mevlana felsefesi doğrultusunda soyut çalışmalar yapmış ve Türk resim sanatının öncülerinden biri olmuştur.

Yapıtları; Klaligrafik çalışmaları yanı sıra, geometrik formlar, tekstürel uygulamalar ve minimalist öğelerden oluşmaktadır.

Gelenekselden yola çıkıp, çağdaş yorumlarıyla Yurtiçi ve Yurtdışında bir kültür elçisi misyonu ile sergilediği sanatçı kimliği – sanatçı kişiliği - hümanist tavrı ve sanatı bildirimde yer almıştır.

Anahtar Kelimeler; *Mistisizm, Mevlana Felsefesi Geleneksel, Kültür Elçisi, Hümanist*

Abstract

Artist and Academician Gülsün Erbil used mysticism in Turkish Pictorial Art firstly. She performed abstract works through the impact of Mevlana Philosophy.

Besides calligraphic works, her works of Art consist of geometrical forms, textural applications and minimalist components.

From traditional to contemporary; her interpretations of art, artistic identity and humanist attitude shown abroad as a cultural ambassador are reflected in my declaration.

Key Words: *Mysticism, Philosophy Of Mevlana, Traditional, Cultural Ambassador, Humanist*

---

¹ Bu makale 15-18 Kasım 2012 tarihleri arasında Antalya’da düzenlenen I. Uluslararası Yöresel Ürünler Sempozyumu’nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

* Öğr. Gör. Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü, 07058/Kampüs- Antalya, asumansoy@gmail.com

GİRİŞ

Gülsün Erbil resimde mistisizmin ilk kez dile getiren sanatçıdır. Soyut resme mistisizm kavramını yüklemiştir. Tüm resminde mistik olgular ve kimlikler vardı, ama resimde mistisizm; kavramsal planda açıkça ortaya koyan ve bunun resmini yapan ilk sanatçı olmuştur. Mevlana felsefesi doğrultusunda soyut çalışmalar yapmış ve tüm soyut sufi resim sanatının öncülerinden biri olmuştur.

O, kavramsal soyut sanatını geometrik formlar, tekstürel uygulamalar ve minimalist öğelerden oluşan üç sacayağı kurmuştur. İlk dönem çok renkli olan sanatı sonraları siyah-beyazın ağırlıkta olduğu gri tonlara ve son yıllarda ise bütünüyle doğanın saf renklerine dönmüştür.

Sanatçı, başta ele aldığı figüratif çalışmalardan soyutlamalar yoluyla kaligrafiye geçmiş ve en son olarak da kendi buluşu ve tarzı olan «MİSTİK DÖNGÜ» çeşitlemelerini benimsemiştir. Bu süreç aynı zamanda sanatçının ulusallıktan evrenselliğe doğru uzun yolculuğunda tarihidir.

Sanatçı, nesnelere dünyasından gerçekliğe giden yolu çizgi ve rengin dinamik etkisini içerecek şekilde modern bir resim tarzı üretebileceğini göstermiştir. Onun her biri ayrı bir anlama gönderme yapan çoklu semboller dünyasına ait soyut kavramlarıyla beslenen sanatı bunun kanıtıdır.

Sanatçı felsefesine de dikkat çekerek « düşünce ile başlamayan ve bitmeyen sanat, sanat olmaktan uzaktır demektir.»

SANAT YAŞAMI-ANLAYIŞI

1948 yılında İzmir’de doğan sanatçı, Üsküdar Amerikan Lisesi’ni bitirdikten sonra 1.likle girdiği Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Resim Bölümü’nü birincilikle bitirmiştir.1983-84 yıllarında ise gene aynı okulda Tekstil yüksek lisansı yaptı. 1998 yılında New York Harlem’de Gallery X’i, 2002 yılında ise İstanbul Beyoğlu’nda Galeri X’i kurdu. Gülsün Erbil, 1970 yılından bu yana yurt içinde ve dışında projeler gerçekleştirmekte, kişisel ve karma sergiler açmaktadır. 1977’den beri de Mevlana felsefesinden esinlenerek dünya sanatına ve Türk sanat tarihine «Mistik Döngü»lü yapıtlar sunmaktadır. Soyut resmin kavramsal temsilcilerindendir. İstanbul

Modern Sanatlar Müzesi Derneği'nin başkanlığında birçok sanat müzesinin açılmasını sağlamış; 2002 yılından beri «Ekim Geçidi» ve «X-Trem İst» adını verdiği dizi sergi projelerini yaşama geçirmiş, İstanbul'a İstanbul Bienali'ni, Dünyaya Galeri X'i ve İngiltere'ye Londra'nın en büyük mozaik panosunu hediye etmiştir.

Gülsün Erbil'in sanatının neredeyse tek izleyeceği olan Mevlana “Şeklimiz denizde yüzen boş kâseler gibidir. Kap, içi dolana kadar yüzer. Sonra denize batar” der. Gülsün Erbil'in üç kıtadan sürdürdüğü sanat yaşamı, yoğun sanat emeğiyle ve içinde türlü mistik tecrübeler barındıran şiirsel özelliğiyle dikkati çeker.

Sanatçıyı anlamaya çalışırken bize en çok gerekli olan deyim “rakkas” ya da pandül dedikleri sarkaçtır. Bir ucundan tavana asılmış ipin diğer ucuna bir cisim bağladığımızda basit bir sarkaç elde etmiş oluruz. Gülsün Erbil'in mistisizm ile bilim ya da sezgi ile diyalektik, mitoloji ile güncellik ya da efsane ile gerçek, primitif ile çağdaş ya da naif ile modern arasında hiç durmaksızın bir sarkaç gibi nasıl gidip geldiğini ancak böylelikle anlayabiliriz. Fizik yasaları bize, sürtünme yoksa cismin sonsuza dek salınım hareketini sürdüreceğini söyler.

Dünya sanatında başka hiçbir sanatçı yoktur ki hem çalışmaları, projeleri, fikirleri bir çok kişiye çıkış noktası olsun ve hem de inkar edilip sanatçı dışlansın ve silinmek istensin. Gülsün Erbil, çağdaş Türk resim sanatına kendisinden parçalar vermiş bir sanatçıdır. Daha öğrenciliğinden başlayarak yaptığı birçok çalışma, sonraları çevresinde bulunanların elinde, kendilerini var ettikleri birer alıntıya dönüşmüştür. Gülsün Erbil'in çalışmalarını görebilen her göz, çağdaş Türk resim sanatına yaptığı katkıyı rahatlıkla kabul eder. Natürmortlarındaki hanlar, cami formunu oluşturduğu kesik fırça vuruşları, döngüyü anlatırken kullandığı hortumlar, iç içe geçmiş üçgenler ve morlar değil sadece. Bunlar bile el atanların kendilerini resim sanatımızın başköşesine oturtmaya yetmiştir.

Sadece bunlarda değil; İstanbul Bienali'nin “fikir anneliğin” İstanbul Modern Sanatlar Müzesi Derneği'nin kuruculuğu, Galeri X dışarıda ve içerde var edişi, “ Ekim Geçidi” sergilerini periyodik düzenleyişi.. Bütün bu proje ve çalışmalar tek tek alıntı adı altında başkalarınca kendilerine mal edilmiştir.

Bugün Gülsün Erbil'in muazzam sayıdaki ve farklı teknikteki çalışmaları, hapsoldükleri ve üzerindeki tozları üfleyen nefesten ve namı ciddi birikimle karşı karşıya geldiklerini hayretle gören gözler çoğalmıştır. Bu sürekli ve verimli çalışmanın yanı sıra Gülsün Erbil'in sergilediği alçak gönüllülük, tüm sanat öğrencilerine, sanatçılara, sanat tarihçisi ve eleştirmenlere verilen unutulmayacak bir ders niteliğindedir. Onun yaşamı, içinde barındırdığı yüksek ahlak, kararlılık ve direnç, genç sanatçı adaylarına örnek oluşturacaktır. Gülsün Erbil'i Mevlana'nın 800. doğum yıldönümünde, etrafına topladığı destanlarıyla birlikte, Kınalı Ada'da eşi görülmemiş bir imeceyle ve coşkuyla toplanan deniz taşlarıyla, ellerinin üşümesine ve kanamasına aldırış etmeksizin. Büyük Ada'nın tarihine geçecek olan "SEVGİ, BARIŞ VE HOŞGÖRÜ" mozaik panosunu örerken tamamlamışlardır.

Çıktığı çam ağacının dönmezsizin baş döndürücü bir sabırla, elindeki renkli yumaklarla, merkezinde Döngü olan dev ağlar örerken görebilirsiniz.

Gülsün Erbil'i kahreden ölümler karşısında onulmaz bir acıyla sessizce ağlarken bile tuvalinin başına geçip bu acıya resimlediğini tanık olabilirsiniz.

Gülsün Erbil'i, dünyanın neresinde olursa olsun büyük sanat etkinliklerine koşarak gittiğini, dünya sanatını kaçırmamacasına, her işi titizce incelediğini, öğrendiklerini paylaşmak için sabırsızlıkla beklediğini görebilirsiniz.

Gülsün Erbil'i kendisine ve sanata dair işlenen suçlara karşı mahkemelere koşarken ve doğrular için savaşırken, kendinden sonraki yeni kuşaklara yol gösterdiğini ve kazanımlarını geleceğe bıraktığını görebilirsiniz.

Gülsün Erbil'i soyadının ifade ettiği gibi "ÖNGÖREN, İLERİYİ GÖREN, biri olarak, tezkere tartışmalarının ve savaş tanıtımlarının çaldığı günlerde sergisinin tam ortasında tabutlar yerleştirerek insanlığı uyardığını ve tabutlara döngüsünü örterek savaşları durdurmak için çırpındığını görebilirsiniz.

Cumhuriyetle birlikte şekillenen ve Batılı akademik bir anlayışla biçimlenen Türk resim sanatı oldukça özgün bir gelişme evresi yaşamıştır. Bu dönem sanatçıları kendi kültür gelenek ve tarihsel kökenlerine bağlı bir sanatsal üretimin sahası içinde yer alırlar. Cumhuriyet sonrası dönem içerisinde konumlandırılacak olan sanatçılardan

İbrahim Çallı, Fahrünisa Zeid, Cevat Dereli, Aliye Berger, Maide Arel, Cemal Tollu, Şemsi Arel, Abidin Elderoğlu, Şevket Arman, Sabri Berkel, Selim Turan gibi isimler kendi özgün çalışmaları yanında zaman zaman inanç kaynaklı motif ve imgeleri de kullanmışlardır.

Bu çalışmaların çoğu soyutlama düzeyinde kalırken, özellikle Abidin Elderoğlu ve Sabri Berkel'in kaligrafiye doğru bir açılım yaptıkları görülür. Türk resminde tasavvuf ehli bir mevleviden ders alarak sanatsal üretimde mevlevilik ve ona dair sembollerini konu edinen ayrık birkaç isim saymak gerekirse; İbrahim Çallı, Fahrünisa Zeid, Maide Arel, Cemal Tollu gibi isimler ilk akla gelebilecek isimlerdir. Bu sanatçılar, sık gittikleri Galata Mevlevihanesinden edindikleri izlenimlerle, kendi tarzlarına uygun resimler yapmışlardır. Gülsün Erbil bu gelenek ve kuşağın bir sürdürücüsü olmanın dışında bir sanatsal duruşa sahiptir. O resimde "MİSTİSİZM"i ilk kez dile getiren sanatçıdır. Soyut resme mistisizm kavramını yüklemiştir. Tüm resminde mistik olgular ve kimlikler vardı ama resimde mistisizmi kavramsal planda açıkça ortaya koyan ve bunun resmini yapan ilk sanatçı Gülsün Erbil'dir.

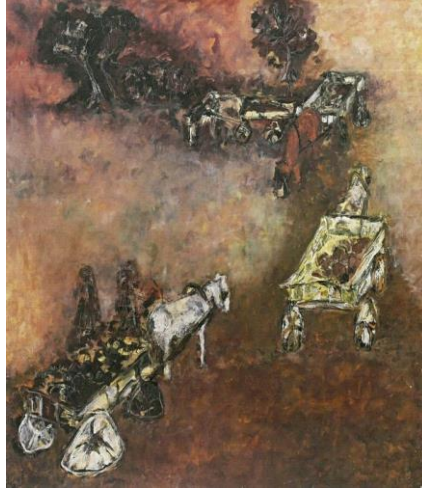
Sanatçının çalışmalarını yakından izleme olanağı bulmuş olan Talat Sait Halman," Gülsün Erbil'in 1970'lerden beri Mevlana felsefesi doğrultusunda soyut çalışmalar yaptığını ve Türk soyut sufi resim sanatının öncülerinden olduğu kanıtlanabilir" demektedir. Mistik sözcüğünün bilinçli bir şekilde tercih eden sanatçı, "resimde tasavvuf deseydim belki o olacaktı, ama ben dünya sanatının bir parçası olmanın bilinciyle "mistisizm"i kullandım" derken tıpkı Duchamp'ın da da vardı ama bunu ilk ben adlandırdım." Değişindeki haklılığı vurgulamaktadır.

Gülsün Erbil'i kavramsal soyut sanatını geometrik formlar, tekstürel uygulamalar ve minimalist öğelerden oluşan üç sacayağı üzerine kurmuştur. İlk dönem çok renkli olan sanatı sonraları siyah-beyazın ağırlıkta olduğu gri tonlara ve son yıllarda ise bütünüyle doğanın saf renklerine dönmüştür.

Sanatçı başta ele aldığı figüratif çalışmalarda soyutlamalar yoluyla kaligrafiye geçmiş ve en son olarak da kendi buluşu ve tarzı olan "MİSTİK DÖNGÜ" çeşitlemelerini benimsemiştir. Bu süreç aynı zamanda sanatçının ulusallıktan evrenselliğe doğru aldığı uzun yolculuğunun da tarihidir.

Gülsün Erbil malzemeye tutkun bir sanatçı. Soyut yaşamı boyunca sayısız malzemeye çalışan sanatçı, malzemeye yatkın; malzemeye oynamayı onu dönüştürmeyi çok seviyor. Boyayı bile boya olmaktan kurtarıp çoğu zaman kendi yaptığı boyalarla çalışmıştır. Morları, pembeleri kullandıktan sonra hemen siyahlara geçmek onun için hiç de zor olmamıştır. Tuvallerini de kendisi hazırlayan sanatçı, resminde seanslarla katmanlarla ve çoğu zaman birden fazla tuvali yan yana koyup aynı zamanda çalışmıştır. Geçmişte yedi resmi yan yana aynı zamanda çalıştığını söyler Gülsün Erbil.

İlk yaptığı atlar ve arabalar(1966) sanatçının tarz arayışını ararken yaptığı ilk yağlı boya çalışmalarında biridir.

Şekil 1: Atlar ve Arabaları 1966, T.Ü.Y.B

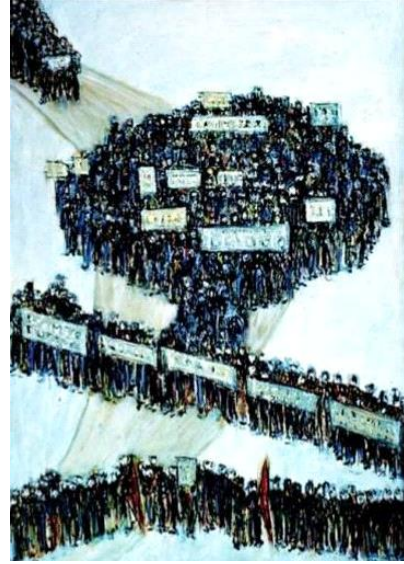
Akademi yıllarında 1967'de yaptığı bir natürmort çalışmasında, sanatçının ileriki yıllarında vazgeçemeyeceği bir plastik değer olan kontrast ilişkileri başarıyla çözümlendiği görülür.

1967 yılında okulda adıyla yaptığı bir dizi çalışmada siyah-beyaz soluk fotoğraf imgelerini büyümlü bir ustalıkla resme dönüşmüştür. İzmir'de çekilmiş eski okul fotoğraflarını soyutlayarak üzerinde yeniden çalıştı ve etkili resimler üretti.

Sanatçını Rus konstrüktivistlerini okuyarak ve takip ederek yoğun olarak ilgilendiği bir dönemde yaptığı “İNŞAAT “ 1967 adlı diğer bir yağlıboya resim çalışmasını evlerinin karşısındaki bir inşaatın görüntüsüdür.

Şekil 2: İnşaat, 1967, T.Ü.Y.B
120x120cm

Şekil 3: Toplumsal patlamalar 1968 T.Ü.Y.B
130x100cm

Gülsün Erbil'in öğrenciliği 1968 dönemine rastlar. Bu yıllardaki toplumsal patlamalar, işçiler, öğrenciler adındaki miting resimleri, şaşırtıcı derecede çözümleyici ve estetik düzeyi yüksek toplumcu yönlerini ağır basan işler ortaya koymuştur.(bkz.Res.3)

Gülsün Erbil sanatını, daha sonraki yıllarda Londra ve New York'ta sürdürmüştür. Sanatçı bu politik tavrını buralarda da sürdürüp “ İnsan Hakları ile ilgili enstalasyonlar ve performanslar yaptı. Toplumsal patlamalar adını verdiği bir seri çalışma yaptı. Bunlar çok yoğun çalışılmış devingen resimlerdir.

1967 de Bursa'da bir Pazar yerine kuş bakışı bakan Gülsün Erbil bu görüntünün zihinde bıraktığı etkiyi taşıyan ve ilk orucum dediği Pazar yerleri adında bir seri resim üretmeye başlar.

1967-73 yılları arasında başladığı bu seri kendisine 1970'de TRT ödülünü getirir. Bu resimlerde espas(derinlik) yaratmak için optik oyunlarla izleyiciyi bir yandan

düşündürürken aynı zamanda büyüleyen sanatçı ama grafik olmak istemiyordum demektedir. Pazar yerleri kompozisyonun arka planında çok etkilendiği güney amerikanın eski uygarlıkları olan astek, inka ve maya sanatlarının etkisi vardır.

Şekil 4: Bursa sergisi 1967, T.Ü.Y.B 90x130cm

Şekil 5: Görsel Bulmacalar 1972 D.Ü.Y.B çap 90cm

Sanatçının 1970-75 yılları arasında devam eden yoğun uğraşısının ürünleri olan görsel bulmacalar serisi, sanatçının kendisinin kurulduğunu düşündüğü hapishanelere gönderme yapan işlerden oluşuyor. Görsel Bulmacalar'da geometrik bakışla beslenen matematik ve "Op-art"ın, optik sanatın etkileri vardır. Mistisizm öncesi yapılmış da olsalar, örtük bir şekilde henüz öne çıkmayan döngüsel etkiyi hem bu resimlerde hem de bundan önceki döneminde son Pazar Yerleri'nde de görüyoruz. "Görsel Bulmacalar

hem benim ve hem de Türkiye'nin hapishanesi aynı zamanda" diyen sanatçı, Bizans yapılarında dışarıya bakan pencereler gibi tuvalde açtığı pencerelerden dışarısını gözlemlemiştir.

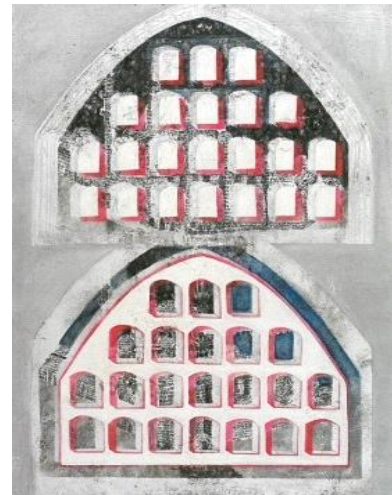
Şekil 6:Görsel Bulmacalar 1973 renkli tuval üzerine akrilik 140x120cm

1975 tarihli gece gündüz Ayasofya adlı çalışma sanatçının Bizans yanına göndermedir. Görsel bulmacalardan izler taşıyan başka bir seri çalışmanın ilkidir. Ayasofyayla başlayan bu seri, Süleymaniye ve Kız Kulesi'yle devam eder. Ayasofya resmi, sanatçının İstanbul'un tarihi mirasına, Bizans geçmişine saygı duruşudur.

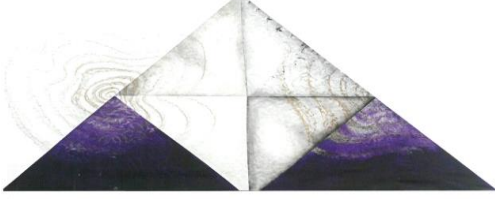
Şekil 7: Ayasofya 1975 T.Ü.Y.B

150x150cm

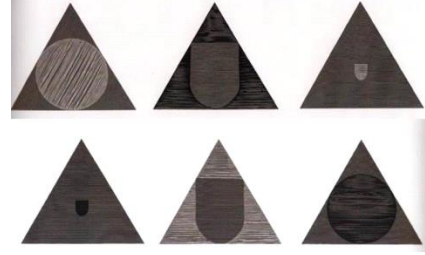
Şekil 8: Mimar Sinan'a Saygı 1968

75x50cm

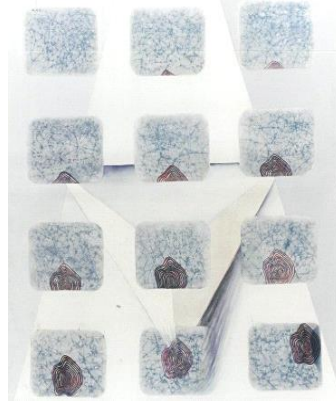
Şekil 9: Piramit'ten çıkan mistisizm 1972

T.Ü.Y.B 110x200cm

Şekil 10: Ölüm ve Yaşam 1974

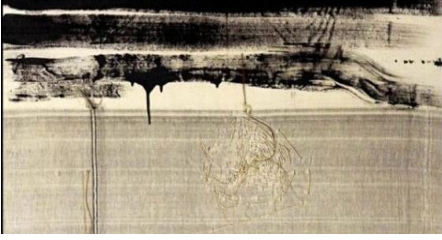
Tuval K.T 100x6

Şekil 11: Mistisizmin Doğuşu 1977 tuval, kolaj, batık ve yağlı boya

150x150cm

**1977-83 Mistisizmi Özümseyip Yaratma ve Türkiye'ye Kabul Ettirmek İçin
Çabaladığı Dönem**

Şekil 12: Sonsuz Yaşam 1978 K.T

78x90cm

Şekil 13: Mevlana'ya Saygı 1970-78

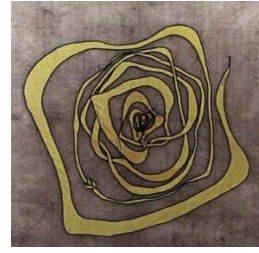
T.Ü.Y.B 100x110cm

1983-94 Londra Dönemi(1990 Semazen Olmuştur.)

Şekil 14: Mistik Üçleme 1987

D.Ü.Y.B çap 90cm

Şekil 15: Kaligrafik Döngü III 1994

K.T 150x150

Şekil 16: Selçuklu Sanatına Saygı 1984

Şekil 17: Şamanın Döngüsü 1983

Şekil 18:Eşitlik - Uyum

Mozaik Pano 1985-87

Şekil 19:Çadır Enstalasyonu 1985

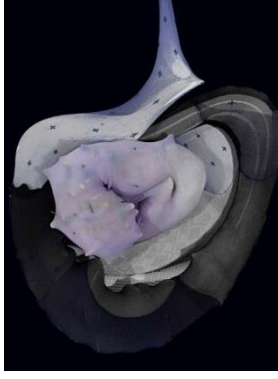
1994-2002 New York Dönemi

Şekil 20:Sema 1988 T.Ü.Y.B

Şekil 21: Bal-kan Gölü 1993

Şekil 22:Cenin 1994

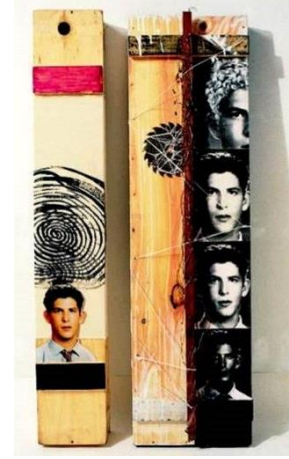

Şekil 23:Sufi'nin Topu 1994

Keçe

Şekil 24: Enstalasyon 1997

Şekil 25:BurakTabutlar
Dizisi I 1994-95

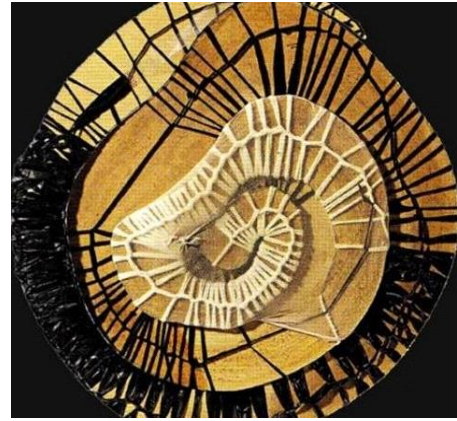

Şekil 26: "God is good".Graffiti,New york,Harlem.New York

Şekil 27: Enstalasyon 1998

Şekil 28: Sufi'nin Çorabı 2002

2002-2011 İstanbul Dönemi olarak sanat yaşamını kendisinin de belirttiği gibi görebiliriz.

Şekil 29: İstanbul'a Hoşbul(ma)duk.

2002

Şekil 30: Yumuşak Heykel Performans

2000

Şekil 31: Sevgi, Barış ve Hoşgörü Mozaik Duvar Büyük Ada 2007

Şekil 32: Büyükada'daki Sufi 2006

Şekil 33: Sufinin Gölgesi 2011

SONUÇ

Gülsün Erbil'in bütün sanat yaşamı Mevlana'nın bu coşkulu buyruğuna harfiyen uyan, çağımızda ender görülen bir sanatçı tavrıdır. İkonalar, Bizans, Rönesans, Hristiyan mistik sanatçılar, İslam sanatını ve çağdaş dünya sanatını çok yakından inceleyen sanatçı, sanatta bir takipçi olmak yerine kendi köken ve geleneklerinden beslenen çok özgün bir sanat tarzı ortaya koyabilmiştir ve O bunu yaparken diğer inançların anlatılanlarının karşısına onları da içine alan ve barındıran «MİSTİK DÖNGÜ» (SIRDÖNGÜ) adıyla geliştirdiği yepyeni bir espri yakalamıştır.

Sanatçı; kendi felsefesini, sanatını hem kendi ülkesinde hem de yurtdışında birçok ülkeye taşıyıp, tanıtmıştır.

KAYNAKÇA

- ALTAR, Cevad Memduh (1996), Sanat Felsefesi Üzerine, YKY, İstanbul.
- ATASAY, Pembener Güvenç (2004), “Gülsün Erbil’in Sarmalları”
- BAHTİYAR, Lale (2006), Sufi, Tasavvufi Arayışın Dışavurumu, İz Yayıncılık, İstanbul.
- BAL, Ali Asker (2009)Gülsün Erbil “SIRDÖNGÜ”, Mast Mat. A.ş. , İstanbul.
- BARNARD, M. (2002). Sanat, Tasarım ve Görsel Kültür. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- BARRET, T. (1994). Criticizing Art. Understanding the Comtemporary.California: Mayfield Publishing Company.
- BERGER, J. (2007). Sanat ve Devrim: Ernst Neizvestny, Dayanıklılık ve Sanatın Rolü. İstanbul: Agora Kitaplığı.
- CEMAL, Ahmet (2002) Sanat Üzerine Denemeler, Can Yayınları, İstanbul.
- CONNOR, S.(2001). Postmodernist Kültür. İstanbul : Yapı Kredi Yayınları.
- EDMAN, I. (1998). Sanat ve İnan. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- ERBİL, Gülsün (1983-84), “Mysticism”, yayınlanmamış master tezi, Goldsmith’s
- ERGÜVEN, M. (1992). Yoruma Doğru. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Figures: Forms and Expressions (1982). New York: The Buffalo Arts Academy.
- FREELAND, C. (2001). But Is It Art?, New York: Oxford University Press.
- FREUD, Sigmund (2001), Sanat ve Sanatçılar Üzerine, YKY, İstanbul
- GİDERER, H.E. (2003). Resmin sonu. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- GÖLPINARLI, Abdülbaki (1988), Şebüsteri, Gülşen-i Raz, MEGSB Yayınları, İstanbul.
- HALMAN, Talat S. –Castle, Frederick Ted (1996), “Gülsün Erbil Sufi’nin Mistik Yolculuğu”, Altiner Ltd., İstanbul.
- HANÇERLİOĞLU, Orhan (1993), Dünya İnançlar Sözlüğü, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- HANÇERLİOĞLU, Orhan (1994), İslam İnançları Sözlüğü, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- HEİDEGGER, Martin (2004), Varlık ve Zaman, İdea Yayınevi, İstanbul.
- HERTZ, R. (1993). Theories Of Contemporary Art. New Jersey: Prentice Hall Inc.
- KURT, Emine Önel (2004), “Tasavvufi Aşk Şehidi Hallac-ı Mansur ve Akyavaş’ın Resmindeki Yansıması”, Doğu Batı, sayı: 26, Ankara
- KUYAŞ, Nilüfer (1985), “Gülsün Erbil, About the Artist”, London.

- LHOTE, A. (2000). Sanatta Değişmeyen Plastik Değerler. İstanbul: İmge Kitabevi.
- MAY, R. (2003). Yaratma Cesareti. İstanbul: Metis Yayınları.
- MERİÇBOYU, Abdülkadir (2002), Bugünün Diliyle Mevlana, Say Yayınları, İstanbul.
- Mevlana (2007), Mesnevi-i Şerif, Timaş Yayınları, İstanbul.
- NASR, Seyyid Hüseyin (1992), İslam Sanatı ve Maneviyatı, İnsan Yayınları, İstanbul.
- ONAT, Aslı (2006), "Yaratıcılık İnsanları İnsan Yapmaya Yarar", Milliyet, 25 Ocak 2006.
- ÖZBAY, Hatice. (2007), "Devrimci Kadınların Mistisizm Yorumlaması", Yeni Harman, sayı: 106, İstanbul.
- READ, H. (1974). Sanatın Anlamı. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- RUSSELL, J. (1975). The Meanings of Modern Art, How Good Is Modern Art. New York: The Museum of Modern Art.
- SANDER, Semra (1999,2003,2005), "Mevlana ve Sema, Hacı Bektaş-ı Veli ve Cem Töreni, Yunus Emre ve 'Gerçek İnsan Olma Sanatı' TRT Belgeselleri.
- STACCIOLİ, G. O. (1993). Progettare Immagini. Firenze: La Nuova.
- STACE, Walter T. (2004), Mistisizm ve Felsefe, İnsan Yayınları, İstanbul.
- ŞANLIER, Zeynep (2003), "Hakikaten Hoş Bulmadık", Radikal, 19 Ocak 2003.
- ŞEBÜSTERİ (1999), Gülşen-i Raz, Timaş Yayınları, İstanbul.
- TANSUĞ, Sezer. (1996), Çağdaş Türk Sanatı, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- TARKOVSKİ, Andrey. (2000) , Mühürlenmiş Zaman, Afa Yayınları, İstanbul.
- TUNALI, İ. (2005). Estetik. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- TURAN, G. (2003). Çerçevenin Dışından. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- YILMAZ, Hilal (2006), " Londra'da Türk Ressamın Eserine Saldırı", Hürriyet, 16 Şubat 2006.

RESİM DİZİNİ

- Şekil 1. Atlar ve Arabaları 1966, tuval üzerine yağlı boya
Şekil 2. İnşaat,1967,Tuval üzerine yağlı boya 120x120cm
Şekil 3. Toplumsal patlamalar 1967 tuval üzerine yağlıboya
Şekil 4. Bursa sergisi 1967, tuval üzerine yağlı boya
Şekil 5. Görsel Bulmacalar 1972 duralit üzerine yağlı boya
Şekil 6. Görsel Bulmacalar 1973 Her ikisi de renkl tuval üzerine akrilik
Şekil 7. Ayasofya 1975 T.Ü.Y.B 150x150cm
Şekil 8. Mimar Sinana Saygı 1968 T.Ü.Y.B 75x50cm
Şekil 9. Piramit'ten çıkan mistisizm 1972 T.Ü.Y.B 110x200cm
Şekil 10. Ölüm ve Yaşam 1974
Şekil 11. Mistisizmin Doğuşu 1977 tuval, kolaj,batik ve yağlı boya
Şekil 12. Sonsuz Yaşam 1978 K.T 78x90cm
Şekil 13. Mevlana'ya Saygı 1970-78 T.Ü.Y.B 100x110cm
Şekil 14. Mistik Üçleme 1987 D.Ü.Y.B çap 90cm
Şekil 15. Kaligrafik Döngü III 1994 K.T.150x150cm
Şekil 16. Şamanın Döngüsü 1984
Şekil 17. Selçuklu Sanatına Saygı 1984 - Seramik
Şekil 18. Çadır Enstalasyonu 1985
Şekil 19. Eşitlik Uyum 1985-87
Şekil 20. Sema 1988 T.Ü.Y.B
Şekil 21. Bal-kan Gölü 1993
Şekil 22. Cenin 1994
Şekil 23. Sufi'nin Topu 1994 Keçe
Şekil 24. Enstalasyon 1997
Şekil 25. BurakTabutlar Dizisi I 1994-95
Şekil 26. "God is good".Graffiti,New york,Harlem.
Şekil 27. Enstalasyon 1998
Şekil 28. Sufi'nin Çorabı 2002

Şekil 29. İstanbul'a Hoşbul(ma)duk. 2002

Şekil 30. Yumuşak Heykel Performans 2005

Şekil 31. Sevgi, Barış ve Hoşgörü Mozaik Duvar Büyük Ada 2007

Şekil 32. Büyükada'daki Sufi 2006

Şekil 33. Sufinin Gölgesi 2011